

Sygn. akt III Ca 451/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędziowie: SO Marcin Rak (spr.)

SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Sandra Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2016 r. na rozprawie sprawy

z wniosku M. G. (G.)

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 13 listopada 2015 r., sygn. akt II Ns 1008/14

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Marcin Rak

UZASADNIENIE

Wnioskodawca domagał się ustanowienia bliżej opisanej służebności przesyłu na swojej nieruchomości, za wynagrodzeniem w wysokości 34.560 złotych. Wskazał, że przez tą nieruchomość przebiega linia energetyczna należąca do uczestniczki postępowania. Biorąc pod uwagę koszty oraz brak interesu publicznego w likwidacji tej linii zasadne jest unormowanie istniejącego stanu prawnego.

Uczestniczka postępowania wniosła o oddalenie wniosku podnosząc zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu. Nadto domagała się zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wskazała, że linia napowietrzna przebiegająca przez nieruchomość wnioskodawcy istnieje od 1972 roku i od tego czasu jest eksploatowana. Przyjmując dobrą wiarę zasiedzenie nastąpiło w dniu 22 grudnia 1982r., a to z uwagi na nieprzerwane i niezakłócone posiadanie urządzeń przesyłowych przez uczestniczkę postępowania i jej poprzedników prawnych. Uczestniczka postępowania podnosiła, że objęcie w posiadanie służebności przez jej poprzednika prawnego nastąpiło w dobrej wierze, o czym świadczy zgoda ówczesnego właściciela nieruchomości na wejście na teren nieruchomości i przejście linią sN przez jego nieruchomość. Domniemanie istnienia dobrej wiary nie zostało przez wnioskodawcę obalone.

Postanowieniem z 29 stycznia 2014r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek i zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 257 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Sąd Rejonowy uznał wówczas, że uczestniczka posiada tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy, a mający swoje źródło w nabytej przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Na skutek apelacji wnioskodawcy Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego. Sąd Okręgowy uznał, że przedwczesne było oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu z uwagi na zarzut jej zasiedzenia. Wskazał na brak wykazania w jakich okolicznościach uczestniczka nabyła elementy sieci przesyłowej posadowionej na nieruchomości wnioskodawcy oraz czy nabycie obejmowało również służebność lub jej posiadanie. Zwrócił uwagę na konieczność ustalenia czy podmiot, który posadził elementy infrastruktury przesyłowej na nieruchomości wnioskodawcy tj. Zakład (...), przekazał poprzednikowi prawnemu uczestniczki tj. Zakładowi (...) elementy tej infrastruktury.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy postanowieniem z 13 listopada 2015 roku oddalił wniosek i zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że wnioskodawca jest właścicielem działki o nr ewidencyjnym 852/59 położonej w S. Gmina G., dla której Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Własność nieruchomości wnioskodawca nabył w drodze umowy sprzedaży zawartej 28 maja 2008 r. Nad nieruchomością wnioskodawcy przebiega fragment linii elektroenergetycznej średniego napięcia 20 kV wraz ze słupem przesyłowym o nr (...). (...) transformatorowa 20 kV (...) – Szkoła a wraz z nią linia napowietrzna średniego napięcia została oddana do użytku 22 listopada 1972 r. od kiedy następował przesył prądu. Przebieg linii przesyłowej nie uległ zmianie od chwili jej oddania do użytku. Zarówno stacja transformatorowa, jak i linia przesyłowa stanowią część układu przesyłowego uczestniczki postępowania i systemu energetycznego dostarczającego prąd do odbiorców indywidualnych.

Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego fragment linii napowietrznej średniego napięcia 20 kV przebiegający przez nieruchomość wnioskodawcy został wybudowany w 1972 r. Inwestorem był Rejon Energetyczny R. Zakład (...). Z dniem 1 stycznia 1976r. tereny Rejonu Energetycznego R. o pow. 705 km², obejmujące między innymi rejon G., w tym linię położoną na nieruchomości wnioskodawcy, zostały przekazane przez Zakład (...) do Zakładu (...). W dniu 1 stycznia 1989 r. na bazie majątku Zakładu (...), stanowiącego zorganizowaną część przedsiębiorstwa państwowego (...) w K., utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w G.. Całość majątku Zakładu (...) przeszła na rzecz powstałego przedsiębiorstwa państwowego.

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że 12 lipca 1993 r. na nastąpiła komercjalizacja tego podmiotu w wyniku której powstał (...) S.A. w G.. Zorganizowana część tej spółki, obejmująca m. in. własność urządzeń przesyłowych, w tym również stacji transformatorowych, słupów i linii elektroenergetycznych, została wniesiona aportem – w zamian za objęcie akcji – do (...) S.A. w G., której nazwę zmieniono następnie na (...) S.A. w G.. Na skutek połączenia spółek w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh, (...) S.A w G., została przejęta przez uczestniczkę postępowania (...) S.A. w K..

W tak ustalonym stanie faktycznym, analizując podniesiony przez uczestniczkę postępowania zarzut, że przysługuje jej tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w postaci służebności gruntowej nabytej przez zasiedzenie o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu, której ustanowienia żąda wnioskodawca, Sąd Rejonowy powołał art. 352§1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. i art. 172§1 k.c. Wskazując na przesłanki niezbędne do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie uznał, że posadowiona na nieruchomości wnioskodawcy linia napowietrzna nosiła cechy urządzenia trwałego i widocznego, a posiadanie służebności przez poprzedników prawnych uczestniczki postępowania, z uwagi na szeroki dostęp do urządzeń, zakres przeprowadzanych remontów, konserwacji i modernizacji, nosiło cechy posiadania samoistnego. Ocenił, że było ono wykonywane w złej wierze. Powołując się na zgromadzoną dokumentację i zeznania świadka K. P. wywiódł, że linia została podłączona pod napięcie 21 grudnia 1972 roku, następnie z dniem 1 stycznia 1976 roku przekazania z Zakładu (...) do Zakładu (...) w zarządzie którego pozostawała do 1 stycznia 1989 roku, tj. do utworzenia przedsiębiorstwa państwowego – poprzednika prawnego

uczestniczki. W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że do zasiedzenia służebności doszło po upływie 30 lat od dnia 21 grudnia 1972 roku. Tak nabyta służebność stanowiła podstawę do korzystania przez uczestniczkę na nieruchomości wnioskodawcy, co stanowiło przeszkodę w uwzględnieniu wniosku.

W apelacji od tego postanowienia wnioskodawca zarzucił:

- naruszenie art. 233§1 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów w sposób nie dający się pogodzić z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego wyrażający się w przyjęciu, że jednocześnie z utworzeniem przedsiębiorstwa państwowego na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu nr 75/PRG/89 doszło do przekazania przez Skarb Państwa na majątek poprzednika prawnego uczestniczki postępowania infrastruktury przesyłowej w postaci linii energetycznej przebiegającej przez działki wnioskodawcy, a w konsekwencji, że posiadanie wykonywane przez uczestniczkę postępowania i jej poprzedników prawnych miało charakter nieprzerwany, co doprowadziło do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, mimo że uczestniczka postępowania nie przedłożyła dokumentacji w tym zakresie,

- art. 348 zd. 2 kc w zw. z art. 6 kc przez jego niezastosowanie, a w rezultacie uznanie, że służebność przesyłu w odniesieniu do linii energetycznych przebiegających przez działkę wnioskodawcy została na uczestniczkę postępowania skutecznie przeniesiona przez jej poprzednika prawnego, mimo że w toku postępowania nie przedstawiła ona na tę okoliczność odpowiednich dokumentów;

- art. 292 k.c. w zw. z art. 176 § 1 kc przez uwzględnienie podniesionego zarzutu zasiedzenia, mimo niespełnienia przesłanki w postaci nieprzerwanego posiadania przez uczestniczkę postępowania i jej poprzedników prawnych służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Formułując te zarzuty domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ewentualnie wnosił o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez uwzględnienie wniosku w całości i zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za pierwszą instancję oraz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W apelacji wnioskodawca przede wszystkim zarzuca Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 233 k.p.c. wywodząc je z faktu błędnego przyjęcia, że uczestniczka postępowania wykazała ciągłość posiadania służebności odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu. Poza wskazaniem w jednym zdaniu uzasadnienia apelacji, że „nie zostały wykazane kolejne przekształcenia i przeniesienia majątku” wnioskodawca nie przytacza argumentów podważających ustalenia Sądu Rejonowego dotyczących daty rozpoczęcia przesyłu energii za pomocą urządzeń posadowionych na nieruchomości wnioskodawcy, braku zmiany ich przebiegu po dniu posadowienia, przekazania urządzeń z dniem 1 stycznia 1976 roku przez Zakład (...) na rzecz Zakładu (...), wejścia tego Zakładu w skład przedsiębiorstwa państwowego (...) jak i przekazywania własności urządzeń oraz posiadania służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu, na kolejne podmioty – będące poprzednikami prawnymi uczestniczki, w okresie po powstaniu przedsiębiorstwa państwowego o nazwie Zakład (...) w G., to jest po dniu 1 stycznia 1989 roku.

Wyraźnie wyartykułowany zarzut apelacji sprowadza się natomiast do kwestionowania przejęcia posiadania służebności z dniem 1 stycznia 1989 roku przez powstałe wówczas przedsiębiorstwo państwowe.

W tym aspekcie wskazać trzeba, że zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku, stanowiące podstawę utworzenia przedsiębiorstwa państwowego o nazwie Zakład (...), stanowiło w §2, że nowopowstałemu przedsiębiorstwu przydziela się składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa pod nazwą (...) w K. zgodnie z ustaleniami wskazanej w tym zapisie komisji. W §1 tego zarządzenia wskazane zostało, że nowo utworzone przedsiębiorstwo państwowe powstało na bazie Zakładu (...) stanowiącego zorganizowaną część dotychczas

funkcjonującego przedsiębiorstwa państwowego o nazwie (...) w K.. Z zapisów tych należy wnioskować, że prawa wchodzące w skład dotychczasowego Zakładu (...) przechodzą na rzecz nowopowstałego przedsiębiorstwa państwowego.

Zakład ten niewątpliwie stanowił zorganizowaną na określonym, wydzielonym obszarze, powiązaną funkcjonalnie całość gospodarczą obejmującą także elementy sieci posadowione na nieruchomości wnioskodawcy – co nie zostało zakwestionowane w apelacji.

Żadna z ujawnionych okoliczności sprawy nie wskazywała przy tym, aby jakiegokolwiek składniki tak zorganizowanej całości gospodarczej zostały przekazane podmiotowi funkcjonującemu poza obszarem działalności Zakładu (...). Co istotne, twierdzeń takowych nie przytaczali zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka postępowania.

Wobec tego zasadnym było przyjęcie w trybie domniemania faktycznego z art. 231 k.p.c., przy uwzględnieniu niekwestionowanej ciągłości funkcjonowania instalacji przesyłowej, że elementy sieci przesyłowej posadowione na nieruchomości wnioskodawcy przeszły z dniem 1 stycznia 1989 roku na rzecz Przedsiębiorstwa Państwowego o nazwie Zakład (...) w G., skutkiem czego było też przeniesienie posiadania służebności gruntowej wynikające z przeniesienia rzeczy (art. 348 k.c.).

Czyniło to zbędnym poszukiwanie informacji w zakresie ustaleń komisji wskazanej w §2 zarządzenia Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989 roku – jak chciałby apelujący.

Doświadczenie życiowe i zasady logiki przeczyły nadto temu aby elementy infrastruktury przesyłowej posadowione na nieruchomości wnioskodawcy mogły stanowić przedmiot własności lub posiadania podmiotów innych, niż wskazane przez Sąd Rejonowy jako kolejni dystrybutorzy energii elektrycznej. Wszak zgromadzona w sprawie dokumentacja w postaci aktów notarialnych i zarządzeń wskazywała, że utworzenie przedsiębiorstwa państwowego o nazwie Zakład (...) było elementem przekształceń prawnych w procesie zmian właścicielskich dotyczących spornej linii, które to zmiany ostatecznie doprowadziły do tego, że jej aktualną właścicielką jest uczestniczka postępowania. Z materiału sprawy nie wynikało przy tym aby uczestniczka i jej poprzednicy prawni mogli nabyć własność urządzeń (a w konsekwencji uzyskać posiadanie służebności w trybie 348 k.c.) w inny sposób niż na skutek tychże przekształceń. W toku postępowania nie podnoszono też twierdzeń aby jakiegokolwiek inny podmiot – z poza grupy ustalonej przez Sąd Rejonowy – świadczył usługi przesyłowe za pomocą elementów infrastruktury posadowionej na nieruchomości wnioskodawcy. Okoliczność taka nie wynikała także, z przedłożonych do akt kart eksploatacji sieci za okres 1977-2010 (k. 204 - 210)

Jak już wskazano, apelujący nie przedstawił umotywowanych zarzutów dotyczących pozostałych przekształceń własnościowych w toku eksploatacji linii energetycznej. Zważywszy, że ich zakres i charakter wynikał jednoznacznie z przedłożonej do akt dokumentacji w postaci odpisów kolejnych zarządzeń właściwych ministrów i odpisów aktów notarialnych, brak było podstaw do podważania ustaleń Sądu Rejonowego w tym zakresie.

Z tych też względów Sąd Okręgowy podzielił w całości ustalenia Sądu Rejonowego uznając je za własne uznając zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. za niezasadny. Zgromadzone w sprawie dowody, wbrew twierdzeniom skarżącego zostały bowiem ocenione przez Sąd pierwszej instancji bezstronny, racjonalny i wszechstronny.

Nie naruszył też Sąd Rejonowy wskazanych w apelacji norm prawa materialnego.

Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne prowadziły bowiem do wniosku, że nieruchomość wnioskodawcy począwszy od 21 grudnia 1972 roku była wykorzystywana w sposób niezakłócony przez kolejne podmioty na potrzeby nieprzerwanego przesyłu energii elektrycznej, a to poprzez korzystanie z posadowionych na tej nieruchomości urządzeń przesyłowych o niezmienionej konstrukcji i przebiegu. Podmioty te wraz z nabyciem prawa ich własności i przejęciem obowiązków w zakresie dystrybucji energii elektrycznej uzyskiwały w trybie art. 348 k.p.c. w zw. z art. 352 k.c. i art. 292 k.p.c. i art. 352 k.c. posiadanie służebności gruntowej odpowiadającej swoją treścią służebności

przesyłu. Wobec sukcesywnego przenoszenia posiadania, kolejne podmioty uprawnione były w trybie art. 176§1 k.c. do doliczenia czasu posiadania poprzedników.

Zważywszy na złą wiarę poprzedników prawnych uczestniczki (którzy nie wykazali tytułu uprawniającego do posiadania nieruchomości wnioskodawcy w zakresie korzystania z niej na potrzeby przesyłu – por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2014 roku, II CSK 472/13, LEX nr 1476959 i powołane tam orzecznictwo), termin zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu wynosił 30 lat i upłynął w grudniu 2002 roku, a więc przez złożeniem wniosku w sprawie. Tak nabyte prawo do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy zostało przeniesione na uczestniczkę postępowania w trybie art. 348 k.c. w związku z kolejnymi przekształceniami prawnymi podmiotów świadczących usługi przesyłowe za pomocą urządzeń posadowionych na nieruchomości wnioskodawcy.

W konsekwencji uczestniczka postępowania dysponowała tytułem prawnym do władania posadowioną na nieruchomości wnioskodawcy infrastrukturą przesyłu energii elektrycznej. Zatem, w świetle art. 305²§1 k.c. ustanowienie służebności nie było konieczne do właściwego korzystania z urządzeń o jakich mowa w art. 49§1 k.c., co czyniło wniosek bezzasadnym.

Z tych też względów Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną, a to na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c.

Mając na względzie sprzeczność interesów uczestników postępowania o kosztach postępowania odwoławczego o kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 520§3 k.p.c. Zasądzona na rzecz uczestniczki postępowania tym tytułem należność obejmowała wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie z § 7 pkt 3 w zw. § 12 ust. 1 pkt 1 mającego zastosowanie w sprawie, z uwagi na datę wniesienia apelacji, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490).

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Marcin Rak